

ЗНАЧЕННЯ ОБЛІКУ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ЧАС

Воєнні дії спричинили економічному стану України значних збитків - знищені промислові підприємства. Тільки металургія втратила 30 % своїх активів. Пошкоджень або руйнувань зазнали близько ста підприємств, серед них: МК «Азовсталь», Маріупольський МК ім. Ілліча й Авдіївський коксохімічний завод. Інші підприємства призупинені або працюють на частину потужності. Крім того, виведені з ладу активи сільського господарства та ускладнена логістика, що може призвести до загострення глобальних продовольчих проблем. Подібна ситуація відбувається й у складі об'єктів житлово-комунального господарства та соціальної інфраструктури. За таких умов для ефективного відродження господарства особливою актуальністю набувають питання документального оформлення та обліку знищення або пошкодження майна суб'єктів господарювання. Для ефективного відновлення виробничої та соціальної інфраструктури у післявоєнний час потрібно, перш за все провести інвентаризацію всіх основних засобів по підприємствам.

Порядок проведення інвентаризації активів і зобов'язань та оформлення її результатів регламентовано Положенням про проведення інвентаризації активів та зобов'язань № 879. Згідно п. 7 зазначеного Положення, у разі встановлення фактів псування цінностей в обсязі, визначеному керівником підприємства та у разі техногенних аварій, пожежі чи стихійного лиха (на день після закінчення явищ) проведення інвентаризації є обов'язковим [7].

П. 8 зазначає, що керівники підприємств, які мали місцезнаходження на тимчасово окупованій території або мали місцезнаходження в районах проведення бойових дій у період дії воєнного стану, або підприємства, структурні підрозділи яких розташовані на таких територіях, проводять інвентаризацію у разі можливості безпечного та безперешкодного доступу уповноважених осіб до активів, первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку, в яких відображені зобов'язання та власний капітал підприємств [7]. Зазначені підприємства зобов'язані провести інвентаризацію станом на 01 число місяця, що настає за місяцем, у якому зникли перешкоди доступу до активів, первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку, та відобразити результати інвентаризації в бухгалтерському обліку відповідного звітного періоду [3].

При цьому, Інвентаризація об'єктів державної власності проводиться відповідно до Методики проведення інвентаризації об'єктів державної

власності, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2005 року № 1121 [4].

Для проведення інвентаризації створюється інвентаризаційна комісія до складу якої входять: уповноважені представники апарату управління підприємства; бухгалтери (фахівці аудиторської фірми, централізованої бухгалтерії, а у випадку ведення бухгалтерського обліку на підприємстві фізичною особою – суб'єктом підприємницької діяльності на договірних засадах – така фізична особа); досвідчені працівники підприємства, які знають специфіку об'єкта інвентаризації, ціни та первинний облік (наприклад, механіки, технологи, виконавці робіт тощо); члени ревізійної комісії господарського товариства – за рішенням керівника підприємства [7]. Головою інвентаризаційної комісії може бути: керівник підприємства; заступник керівника підприємства; керівник структурного підрозділу, уповноважений керівником підприємства. Якщо під час проведення інвентаризації голова комісії захворів, керівник підприємства має право замінити голову комісії. Для цього він видає відповідний наказ (розпорядження).

Коли на підприємстві з великими обсягами інвентаризації одна комісія не справляється, для допомоги можна створити робочі інвентаризаційні комісії. Такі комісії проводять інвентаризацію безпосередньо в місцях зберігання активів і виробництва [7]. Робочі комісії створюються розпорядчим документом керівника підприємства (наказом/розпорядженням). Таким же документом формується склад робочої комісії та затверджується її голова. На великому підприємстві може бути декілька робочих комісій, і в кожній буде своя ділянка інвентаризації. До складу робочої комісії включаються ті самі фахівці, що й до основної інвентаризаційної комісії. До складу робочої інвентаризаційної комісії не можуть входити матеріально відповідальні особи, на обліку яких числяться активи, які будуть предметом інвентаризації. Не має права бути головою робочої комісії для перевірки одних і тих самих матеріально відповідальних осіб один і той самий працівник два роки поспіль.

Метою інвентаризації є перевірка наявності майна підприємства та стан його фінансових зобов'язань шляхом порівняння фактичних даних із даними бухгалтерського обліку на певну дату [5].

Щоб правильно організувати процедуру інвентаризації, треба чітко уявляти, які завдання вона покликана вирішити. Бажано, щоб працівники, які брали участь у проведенні інвентаризації,

бухгалтерія та керівник підприємства розуміли, у чому полягає кінцевий результат інвентаризації. Це допоможе більш відповідально підійти до виконання даного завдання.

Серед повноважень робочої інвентаризаційної комісії слід зазначити:

1. Проведення інвентаризації активів у місяць їх зберігання та проведення.

2. Участь у визначенні результатів інвентаризації та розробка пропозицій щодо збереження недостач і надлишків за пересортицею, списання недостач у межах норм природних втрат (ці дії виконуються разом із бухгалтерією).

3. Оформлення протоколу (вказується інформація, яка потрібна для складання акту інвентаризаційної комісії)

У результаті злагодженої роботи учасників інвентаризаційного процесу забезпечується висока достовірність отриманих результатів, оптимальне використання людських ресурсів. Максимально можлива автоматизація процесу скоротить час його проведення [2]. У випадку ухилення від проведення обов'язкової інвентаризації, посадові особи підприємства можуть бути притягнуті до адміністративної та дисциплінарної відповідальності. Адміністративна відповідальність застосовується на підставі ст. 1642 Кодексу України про адміністративні правопорушення та передбачає штраф за несвоєчасне та неякісне проведення інвентаризації коштів і матеріальних цінностей у розмірі від 8 до 15 НМДГ. Штраф за повторне порушення протягом року становитиме від 10 до 20 НМДГ. Ці санкції застосовуються до керівника підприємства, оскільки згідно із законодавством саме він є посадовою особою, відповідальною за проведення інвентаризації [1].

Дисциплінарна відповідальність застосовується роботодавцем. Він може застосувати до працівників, винних у непроведенні інвентаризації або її проведенні з порушеннями, такі заходи дисциплінарного стягнення, як догана та звільнення.

Груповані результати інвентаризацій, що було проведено на мікрорівні будуть підґрунтям високої точності опису того збитку, який завдано українській економіці в цілому.

Крім того, фахівці InVenture Investment Group у прогнозах показників показують, що Україна буде отримувати, починаючи з наступного року від 50 мільярдів доларів на рік прямих валютних надходжень за зовнішнім рахунком, це будуть кредити, інвестиції, гранти країн G7 на відновлення. Величезні суми витратимуться насамперед, звичайно ж, на сектор будівництва [6]. Урядовий план відновлення України передбачає програму на 750 млрд євро, які планується витратити на відновлення інфраструктури, та інвестування в традиційні галузі (агросектор, чорна металургія, ВПК, туризм). Все це буде потребувати обліково-аналітичної обробки для підвищення ефективності використання.

Список літератури

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення № 8074-10 від 07.12.84р.
2. Котович В. Створення інвентаризаційної комісії [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-kozyajstvnyye-operacii-9-sozdanie-inventarizacionnoj-komissii>
3. Лист Щодо окремих питань з проведення інвентаризації. Затверджено Мінфіном від 15.12.2003 № 31-04200-30-23/191.
4. Методика проведення інвентаризації об'єктів державної власності, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 30.11.2005 року № 1121.
5. Мурдза А. П. Складові організації бухгалтерського обліку / А. П. Мурдза, Н. Й. Радіонова // Домінанти соціально-економічного розвитку України в умовах інноваційного типу прогресу : збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених, присвяченої 90-річчю Київського національного університету технологій та дизайну, м. Київ, 26 березня 2020 р. / упор. О. В. Ольшанська. – Київ : КНУТД, 2020. – С. 350-352.
6. Перспективи післявоєнного відновлення економіки України та пріоритети інвестування [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://inventure.com.ua/uk/analytics/formula/perspektivi-pislyavoyennogo-vidnovlennya-ekonomiki-ukrayini-ta-prioriteti-investuvannya>
7. Положення про проведення інвентаризації активів та зобов'язань. Затверджено Наказом Міністерства фінансів України № 879 від 02.09.2014 р.

378.091.217:355.01"2022"

О. Тарасенко., І. Тарасенко

tarik.ak2018@gmail.com, irataras@ukr.net

Київський національний університет технологій та дизайну, Київ

ФІНАНСУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПОВОЄННОМУ ПЕРІОДІ: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ВИРІШЕННЯ

Вховуючи обраний Україною курс на євроінтеграцію та проблеми, які постали перед закладами вищої освіти (ЗВО) України в умовах військової агресії, найважливішими завданнями слід вважати – забезпечення конкурентоспроможності (КС) системи вищої освіти та збереження її потенціалу

в умовах викликів, спричинених військовою агресією з боку РФ, одночасно враховуючи цілі та завдання післявоєнного відновлення і розвитку. Це зумовлює необхідність визначення вектору розвитку системи вищої освіти (СВО) з урахуванням завдань щодо забезпечення конкурентоспроможності, збереження